2019 m. liepos 18 d., ketvirtadienis

P9_TA(2019)0005

Padėtis prie JAV ir Meksikos sienos

2019 m. liepos 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties prie JAV ir Meksikos sienos (2019/2733(RSP))

(2021/C 165/02)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 24 straipsnį, kuriame pažymima, kad pirmiausia turi būti vadovaujamasi vaiko interesais ir kad kiekvienas vaikas turi teisę reguliariai palaikyti asmeninius santykius ir tiesiogiai bendrauti su abiem savo tėvais,

— atsižvelgdamas į Tarptautinę konvenciją dėl visų darbuotojų migrantų ir jų šeimų narių teisių apsaugos,

— atsižvelgdamas į pareiškimus, kuriuos paskelbė JAV Kongreso nariai, 2019 m. liepos mėn. apsilankę sulaikymo centruose,

— atsižvelgdamas į 1951 m. Konvenciją dėl pabėgėlių statuso ir 1967 m. Protokolą dėl pabėgėlių statuso,

— atsižvelgdamas į 1989 m. JT vaiko teisių konvenciją,

— atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,

— atsižvelgdamas į 2008 m. ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų,

— atsižvelgdamas į dabartinės JAV administracijos politikos iniciatyvas, susijusias su migracija ir prieglobsčiu, bei į Migrantų apsaugos protokolus,

— atsižvelgdamas į JT vyriausiosios žmogaus teisių komisarės Michelle Bachelet 2019 m. liepos 8 d. pareiškimą,

— atsižvelgdamas į JAV vidaus saugumo departamento laikinojo sekretoriaus 2019 m. liepos 9 d. pareiškimą,

— atsižvelgdamas į JAV saugumo departamento Generalinio inspektoriaus tarnybos (OIG) 2019 m. liepos 2 d. memorandumą JAV vidaus saugumo departamento laikinajam sekretoriui dėl padėties Rio Grandės slėnio priėmimo centre,

— atsižvelgdamas į Pasaulinį susitarimą dėl migracijos, kurį 2018 m. gruodžio 19 d. priėmė JT Generalinė Asamblėja,

— atsižvelgdamas į 1776 m. Jungtinių Amerikos Valstijų nepriklausomybės deklaraciją,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,

A. kadangi ir JAV, ir ES laikosi nuomonės, kad žmogaus teisės yra neatimama visų žmonių pagrindinė teisė;

B. kadangi pastaraisiais metais sudėtinga smurto ir įsigalėjusio skurdo krizė verčia šeimas, įskaitant jaunus žmones ir vaikus, palikti Meksiką ir tris šiaurines Centrinės Amerikos šalis – Salvadorą, Gvatemalą ir Hondūrą – bei ieškoti saugumo, apsaugos ir ekonominio stabilumo JAV;

C. kadangi JAV istoriškai yra imigrantų šalis, sudaroma įvairių bendruomenių;

D. kadangi bet kuri suvereni šalis turi prerogatyvą spręsti dėl užsienio piliečių atvykimo ir pasilikimo sąlygų, tačiau tuo pat metu turi vykdyti visus reikiamus įsipareigojimus tarptautinių žmogaus teisių srityje;

E. kadangi 2018 m. JAV skyrė neabejotinai didžiausią paramą – iš viso 1 589 776 543 USD – JT pabėgėlių reikalų agentūrai (UNHCR);

F. kadangi JAV taiko griežtas priemones, dėl kurių nukenčia migrantai ir prieglobsčio prašytojai, šalies sieną kertantys tam, kad galėtų pasinaudoti savo neatimama teisę į gyvybę, laisvę ir siekį būti laimingais;

G. kadangi prie JAV ir Meksikos sienos, kurią kirtę migrantai ir prieglobsčio prašytojai sulaikomi JAV pusėje, yra susidariusi ekstremalioji humanitarinė situacija; kadangi ypatingą susirūpinimą kelia ir smerktina yra tai, ką tenka patirti vaikams: šimtai jų silpsta pasienio palapinių miesteliuose arba yra laikomi už grotų sulaikymo įstaigose, kurios neatitinka minimalių žmogaus teisių standartų, nes yra perpildytos ir jose neužtikrinamos tinkamos sveikatos priežiūros, deramo maitinimo ir reikiamos higienos sąlygos;

H. kadangi memorandume dėl padėties Rio Grandės slėnio priėmimo centre JAV vidaus saugumo departamento OIG akcentavo neatidėliotinus klausimus, skubaus dėmesio ir veiksmų reikalaujančius dėl didelio perpildymo ir užsitęsusio nelydymų užsieniečių vaikų, šeimų ir vienišų suaugusių asmenų, kuriems primygtinai būtinas dėmesys, sulaikymo, ir todėl ragino nedelsiant imtis veiksmų, kad būtų pradėta spręsti pavojingo perpildymo ir užsitęsusio vaikų ir suaugusiųjų sulaikymo Rio Grandės slėnyje problema;

I. kadangi laisvės atėmimas iš vaiko remiantis jo ar jo tėvų migranto statusu niekada nesuderinamas su vaiko interesais, viršija būtinumo reikalavimą, yra šiurkščiai neproporcinga priemonė ir gali būti prilyginamas žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui su migrantų vaikais; kadangi bet koks laisvės atėmimas, dėl kurio nukenčia suaugę migrantai ir prieglobsčio prašytojai, turėtų būti kraštutinė priemonė ir, jeigu jos turi būti imamasi, ji turėtų būti taikoma kuo trumpiau, numatant tinkamo proceso užtikrinimo priemones, ir sąlygomis, kurios visapusiškai atitiktų visus reikiamus tarptautinius žmogaus teisių standartus;

J. kadangi, remiantis duomenimis, kuriuos organizacijai „Amnesty International“ atskleidė JAV muitinės ir sienų apsaugos tarnyba (CBP), nuo 2017 m. iki 2018 m. rugpjūčio mėn. buvo išskirta apie 8 000 sieną kirtusių šeimų; kadangi į šią sąmatą neįtraukta daugybė kitų – pvz., vaikų ir jų vyresnių brolių ar seserų, tetų ir dėdžių, senelių bei kitų ne patiės artimiausio šeimos rato narių – išskyrimo atvejų;

K. kadangi 2018 m. birželio mėn. federalinis teisėjas San Diege nurodė JAV administracijai sustabdyti šeimų išskyrimą; kadangi, nežiūrint į tai, iš federaliniam teisėjui pateiktų duomenų matyti, kad CBP nenutraukė šeimų išskyrimo praktikos: nuo 2018 m. birželio mėn. iš šeimų buvo paimti mažiausiai 245 vaikai, daugeliu atveju neturint aiškių dokumentų, kurie padėtų atsekti vaiko buvimo vietą;

L. kadangi JAV sveikatos ir socialinių reikalų departamentas, 2018 m. gruodžio mėn. identifikavęs 2 737 atskirtus vaikus, pripažino, kad nuo 2017 m. galėjo būti atskirti dar tūkstančiai ir kad administracija nepajėgia jų identifikuoti, nes netaikoma veiksminga sekimo sistema;

M. kadangi šeimos išskyrimas ir neterminuotas sulaikymas prilygsta netinkamam elgesiui; kadangi įstaigose gyvenantiems nuo šeimų atskirtiems vaikams gresia didelis pavojus patirti emocinį, fizinį ir psichologinį smurtą, o tai gali lemti ilgalaikes raidos problemas, sužalojimus ir gilią traumą bei itin neigiamas socialines pasekmes;

N. kadangi, remiantis Amerikos pilietinių teisių sąjungos pranešimais, taip pat įvairiais JAV sveikatos ir socialinių reikalų departamento bei JAV vidaus saugumo departamento pareiškimais, yra žinoma, kad nuo pernai – praėjus beveik dešimtmečiui, per kurį, kaip pranešama, nemirė nė vienas CBP žinioje buvęs vaikas – mirė mažiausiai šeši imigracijos tarnybų žinioje buvę vaikai;

O. kadangi, Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) duomenimis, iki dabar 2019 m. yra žuvę 197 asmenys, iš Meksikos mėginę kirsti sieną su JAV, įskaitant mažiausiai 13 vaikų; kadangi per pastaruosius 5 metus mirties atvejų skaičius nuolat didėjo, o 2014–2018 m. iš viso viršijo 1 900;

2019 m. liepos 18 d., ketvirtadienis

P. kadangi pastarosiomis savaitėmis Meksikos valdžios institucijos pastebimai sustiprino pastangas, kad užtikrintų migracijos politikos vykdymą, o dėl to padidėjo sulaikytų ir deportuotų migrantų skaičius;

Q. kadangi dėl itin sunkių sąlygų migrantai – daugiausia iš Centrinės Amerikos – ryžtasi keliauti prie JAV sienos ir ją kirsti; kadangi dėl spaudimo šalia pietinės ir šiaurinės sienų tūkstančiai migrantų, kurių daugumą sudaro moterys ir vaikai, priversti smarkiai rizikuoti savo gyvybe;

R. kadangi, pasak Meksikos vyriausybės, šiuo metu šalis patiria didžiulę viešojo saugumo krizę; kadangi, remiantis Migrantų apsaugos protokolais, prieglobsčio prašytojai grąžinami į Meksiką, įskaitant dvi šiaurines valstijas – Žemutinę Kaliforniją ir Čihuahuą – kurios priskiriamos smurto labiausiai krečiamoms šalies valstijoms, ir gyvena nepaprastai pavojingomis sąlygomis, kuriomis rizikuoja tapti sunkių nusikaltimų, pvz., grobimų, seksualinių išpuolių ir smurto, aukomis;

S. kadangi didelio masto operacijos prieglobsčio prašytojams grąžinti, neteisėtas šeimų išskyrimas ir savavališkas bei neterminuotas prieglobsčio prašytojų sulaikymas be lygtinio paleidimo galimybės prilygsta žiauriai politikai ir nepateisinamiems JAV prieglobsčio teisės bei tarptautinės teisės pažeidimams;

T. kadangi 2019 m. birželio 27 d. JAV Atstovų Rūmai pritarė 4,6 mlrd. USD dydžio paketui padėčiai prie JAV ir Meksikos sienos spręsti;

U. kadangi JT žmogaus teisių biuro atstovybės Meksikoje ir Centrinėje Amerikoje yra surinkusios dokumentų, liudijančių apie daugybę tranzito zonose esančių migrantų ir prieglobsčio prašytojų žmogaus teisių pažeidimų ir smurto prieš juos atvejų, įskaitant neproporcingą jėgos naudojimą, savavališką laisvės atėmimą, šeimų išskyrimą, atsisakymą suteikti paslaugas, grąžinimą ir savavališką išsiuntimą;

V. kadangi JT vaiko teisių konvenciją yra pasirašiusios ir ratifikavusios 195 šalys; kadangi JAV – vienintelė JT valstybė narė, neratifikavusi Vaiko teisių konvencijos;

W. kadangi ES ir JAV partnerystė istoriškai grindžiama tvirtais politiniais, kultūriniais, ekonominiais ir istoriniais ryšiais bei tokiomis bendromis vertybėmis, kaip laisvė, demokratija, taikos puoselėjimas ir stabilumas, žmogaus teisės ir teisinė valstybė; kadangi tvirti ES ir JAV santykiai nepaprastai svarbūs norint, kad pasaulis būtų demokratiškesnis, saugesnis ir labiau klestėtų;

1. reiškia gilų susirūpinimą dėl migrantų ir prieglobsčio prašytojų, ypač migrantų vaikų, padėties prie Meksikos ir JAV sienos;

2. apgailestauja dėl daugybės atvejų, kai žmonės neteko gyvybės kelyje JAV ir Meksikos sienos link; visokeriopai solidarizuojasi su visomis aukomis ir jų šeimomis;

3. reiškia susirūpinimą dėl pasibaisėtinų sąlygų, kuriomis JAV imigrantų sulaikymo įstaigose – neužtikrinant tinkamos sveikatos priežiūros, deramo maitinimo ir reikiamos higienos – laikomi migrantai ir prieglobsčio prašytojai, pirmiausia vaikai; nepaprastai apgailestauja dėl pastaraisiais mėnesiais mirusių septynių nepilnamečių migrantų, buvusių JAV vidaus saugumo departamento žinioje, ir palaiko visas JAV Kongreso ir administracijos pastangas užtikrinti lyderystę aiškinantis šių mirties atvejų aplinkybes, jų ištyrimą, skaidrumą tai darant ir atskaitomybę už tai;

4. pabrėžia, kad sienų kontrolės priemonės turi būti suderinamos su JAV įsipareigojimais tarptautinių žmogaus teisių srityje ir neturėtų būti grindžiamos siaura politika, kuria siekiama surasti, sulaikyti ir operatyviai deportuoti neteisėtus migrantus;

5. ragina užtikrinti žmogaus teises, saugumą ir galimybę naudotis žmogaus teisių principus atitinkančiais prieglobsčio procesais – taip pat ir laikantis negrąžinimo principo bei užtikrinant orias priėmimo sąlygas;

6. apgailestauja dėl to, kad išskiriamos šeimos, nes taip gali būti sistemiškai traumuojami vaikai ir jų artimiausi šeimos nariai, be to, tai metodas, kuris, kaip matyti, valdant dabartinei JAV administracijai yra imigracijos politikos priemonė, skirta saugumo ieškantiems žmonėms atgrasyti;

7. pabrėžia, kad šeimų išskyrimas ir imigrantų sulaikymas niekada nesuderinami su vaiko interesais;

8. atkreipia dėmesį į OIG memorandumą ir panašius pranešimus bei ragina JAV peržiūrėti visą šiuo metu įgyvendinamą migracijos politiką ir praktiką, kuriomis pažeidžiama tarptautinė žmogaus teisių teisė, įskaitant kertinę teisę prašyti prieglobsčio, negrąžinimo principą ir teisę į žmogaus orumą;

9. ragina JAV vyriausybę liautis taikius šeimų išskyrimo praktiką ir skubos tvarka grąžinti šeimoms visus vaikus, kurie iki šiol yra atskirti nuo savo tėvų ar globėjų, siekiant užtikrinti jų reabilitaciją ir ypatingą dėmesį skirti susijusių vaikų poreikiams;

10. ragina susijusias JAV valdžios institucijas nedelsiant užtikrinti, kad visi sulaikytieji galėtų naudotis savo elementariosiomis teisėmis, pvz., teise gauti vandens, maisto, teise į sveikatą ir pastogę;

11. ragina JAV valdžios institucijas skubiai rasti alternatyvą migrantų ir prieglobsčio prašytojų – tiek vaikų, tiek suaugusiųjų – sulaikymui; ragina grąžinti susijusius vaikus jų šeimoms;

12. primygtinai ragina JAV vyriausybę ratifikuoti JT vaiko teisių konvenciją, kurią šalis pasirašė 1995 m, tačiau vėliau taip ir nepatvirtino, taigi JAV yra vienintelė pasaulyje jos nepatvirtinusi šalis; primygtinai ragina JAV vyriausybę ratifikuoti konvencijos trečiąjį papildomą protokolą dėl skundo pateikimo procedūros;

13. reiškia didelį susirūpinimą dėl pastarojo meto reidų, kuriuos rengia JAV imigracijos ir muitinės tarnyba (ICE), dėl kurių nukenčia dokumentų neturintys migrantai, visų pirma atvykę iš Centrinės Amerikos, jų tėvai ir vaikai bei kurie baigiasi jų kriminalizavimu;

14. mano, kad, į migracijos srautus reaguojant represijomis ar kriminalizavimu, kurstoma ksenofobija, neapykanta ir smurtas;

15. reiškia susirūpinimą dėl migracijos politikos pakeitimų, kuriuos neseniai atliko Meksikos valdžios institucijos, ir ragina Meksikos vyriausybę vadovautis tarptautiniais standartais ir žmogaus teisėmis sprendžiant migracijos klausimus;

16. laikosi nuomonės, kad armija nėra tinkamas būdas migracijos klausimams spręsti; pažymi, kad sprendžiant padėties pasienyje problemą turi dalyvauti tinkamai apmokytos specializuotos policijos pajėgos, žinančios, kad migrantų žmogaus teises ir orumą būtina gerbti;

17. pripažįsta, jog migracija yra globalus iššūkis, ir ragina kilmės, tranzito bei kelionės tikslo šalis bendradarbiauti siekiant, kad klausimas dėl esminių migracijos srautus lemiančių priežasčių būtų sprendžiamas vadovaujantis visapusiška strategija; šiuo požiūriu pakartoja, kad visapusiškai remia Pasaulinio susitarimo dėl pabėgėlių ir Pasaulinio susitarimo dėl saugios, tvarkingos ir teisėtos migracijos parengimą ir įgyvendinimą, nes jie suteikia reikšmingą galimybę užtikrinti geresnį migracijos valdymą ir spręsti su ja susijusius uždavinius;

18. pakartoja, kad tiki atvira ir teisinga prekyba, ir reiškia tvirtą įsitikinimą, kad ekonominis spaudimas ir grasinimai bausti tarifais veikia priešingai ir nepadeda suverenioms šalis konstruktyviai ir tvariai atremti tokių politinių iššūkių, kaip migracija;

19. reiškia pagarbą asmenims ir pilietinės visuomenės organizacijoms abipus sienos ir visame regione, kurie daro viską, kad migrantai galėtų naudotis tokiomis elementariausiomis teisėmis, kaip teisė gauti vandens, maisto, teisė į sveikatą, deramą pastogę ir kitokią šio pobūdžio pagalbą; pakartoja savo raginimą nekriminalizuoti humanitarinės pagalbos ir dar kartą primygtinai ragina Komisiją priimti gaires šiuo klausimu, atsižvelgiant į jo 2018 m. liepos 5 d. rezoliuciją;

20. teigiamai vertina JT vyriausiosios žmogaus teisių komisarės pareiškimą; pritartų JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro (OHCHR) ar susijusių JT ekspertų tiriamajai misijai žmogaus teisių padėčiai prie JAV ir Meksikos sienos ištirti;

21. įsipareigoja atidžiai stebėti paramą vystymuisi, kurią ES teikia regionui, siekiant užtikrinti veiksmingus vystymosi standartus, nes tai gali padėti kovoti su esminėmis priverstinės migracijos priežastimis;

22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, ES specialiajam įgaliotiniui žmogaus teisių klausimais, JAV Prezidentui Donaldui Trumpui ir jo administracijai, JAV Kongresui bei Meksikos vyriausybei ir parlamentui.